Raadsvoorstel

Gemeente ROZENDAAL

Onderwerp
Principeplan Veluwezoom

Adviseur	: Henk Jacobsen	**Datum B&W**	: 11 januari 2022
Programma	: 7 Economie	**Datum Raad**	: 22 februari 2022
Portefeuillehouder	: S. Warmerdam	**Openbaar**	: Ja

Aan de Raad

Aanleiding
Al decennia heeft de Veluwezoom bij Rheden en Rozendaal, en dan met name de Posbank, een grote recreatieve aantrekkingskracht vanwege de bijzondere afwisseling van heide, bossen, landgoederen en heuvels. Al even lang is er met regelmaat discussie over de toenemende recreatieve druk en de invloed hiervan op de natuur(-beleving), leefbaarheid en verkeersveiligheid. Vanuit het dorp Rheden komt al langer een ambitie om meer economisch te profiteren van de recreatief-toeristische aantrekkelijkheid van de Veluwezoom.

De gemeenten Rozendaal en Rheden ervaren al lange tijd de druk op de natuur in het Nationaal Park Veluwezoom en de hinder van het gemotoriseerd verkeer door de vele bezoekers. Voor de gemeenten Rozendaal en Rheden zijn dat belangrijke aanleidingen voor het opstellen van het Masterplan Veluwezoom. Daarnaast wil Natuurmonumenten een betere recreatieve routing en spreiding van bezoekers op en rond het Nationaal Park Veluwezoom. Ook is Natuurmonumenten bezig een herstelplan voor Landgoed Heuven te ontwikkelen, waarin ook toekomstperspectieven terugkomen voor onder andere het bezoekerscentrum en het manegeterrein.

De Veluwe-Alliantie (samenwerkingsverband Veluwe) heeft voor de Veluwe een regiodeal gesloten met het Rijk om doelstellingen uit de Veluwe-op-1-agenda te realiseren. Binnen deze regiodeal zijn middelen beschikbaar gekomen voor de uitvoering van een aantal gebiedspilots. Door in te zetten op bestemmingsmanagement en duurzame mobiliteit wordt gezocht naar evenwicht tussen natuur en recreatie. De gebiedspilots moeten een voorbeeldfunctie gaan vervullen voor de rest van de Veluwe. Het Masterplan voor de Veluwezoom bij Rheden en Rozendaal, met een focus op het gebied op en rondom De Posbank, is één van de gebiedspilots die een voorbeeldfunctie moet vervullen voor de rest van de Veluwe.

Scenario D
In het voorjaar van 2021 is gestart met het proces dat moet leiden tot een Masterplan Veluwezoom Rheden – Rozendaal waarin alle voorgaande punten samenkomen. In de zomer van 2021 is een aantal scenario's voor de toekomst van het gebied ontwikkeld die het college in oktober 2021 aan uw Raad heeft voorgelegd. Uw raad heeft het collegevoorstel geamendeerd en heeft besloten dat het zogenoemde scenario D de basis moet gaan vormen voor het genoemde Masterplan. Een soortgelijk besluit is ook in de gemeente Rheden genomen.

In het genoemde amendement is het door uw Raad ontwikkelde scenario D op hoofdlijnen beschreven. Het college heeft er, na overleg met de stuurgroep Masterplan Veluwezoom, voor

gekozen het scenario verder uit te werken tot een Principeplan. Dit Principeplan ligt nu voor. Nadat uw Raad en de Raad van Rheden heeft ingestemd met dit Principeplan, zal het Principeplan in het voorjaar van 2022 worden uitgewerkt tot het Masterplan met uitvoeringsprogramma. Het Masterplan en uitvoeringsprogramma zullen naar verwachting voor de zomer van 2022 aan uw Raad ter vaststelling worden aangeboden.

De hiervoor genoemde planning past ook binnen de voorwaarden van de Regiodeal. Naar aanleiding van het verzoek van de colleges van Rheden en Rozendaal heeft de Regiegroep van de Veluwedeal ingestemd met uitstel van het aanvragen van de subsidie.

Natuurmonumenten vermindert het aantal parkeerplaatsen en voert betaald parkeren in op haar parkeerplaatsen.

Gevraagde beslissing

1. Instemmen met het Principeplan Veluwezoom voor scenario D als basis voor het nog uit te werken Masterplan Veluwezoom.

Wat willen we bereiken?

Vastleggen van de principes die volgen uit de keuze voor scenario D en die het uitgangspunt vormen voor het Masterplan Veluwezoom om te komen tot een bestuurlijk en maatschappelijk gedragen masterplan met uitvoeringsprogramma, dat dient als leidraad voor de wijze waarop recreatie en natuur op de Veluwezoom van Rheden en Rozendaal duurzaam samen kunnen gaan.

Kanttekeningen

1. Risico's

Met de keuze voor een scenario wordt de basis gelegd voor het Masterplan. In het scenario-onderzoek zijn de risico's in hoofdstuk 5 van het Principeplan Veluwezoom vertaald in onderzoeksvragen. Deze onderzoeksvragen dienen in het Masterplan te worden beantwoord, zodat de risico's voor de uitvoering van het Masterplan worden geminimaliseerd.

De keuze voor scenario D en het Principeplan brengen de volgende risico's met zich mee:

- Het maatschappelijk draagvlak voor scenario D is bij de betrokken belangengroepen (klankbordgroep) beperkt. Belangengroepen hebben zich teruggetrokken uit de klankbordgroep, waardoor uitwerking van maatregelen met deze belanghebbenden niet meer mogelijk is. Onderzocht wordt hoe draagvlak alsnog geborgd kan worden met andere belanghebbenden. Indien de oorspronkelijke belangengroepen later weer willen aanhaken, dan staan wij daar bij de uitwerking voor open. Voor een bijdrage uit de regiodeal is participatie essentieel. Het is dus een risico dat we de gelden mislopen omdat er geen of onvoldoende participatie kan plaatsvinden.
- Met het uiteenvallen van de klankbordgroep is de kans op procedurele stappen van belangengroepen tegen (onderdelen van) het project in de volgende fasen groter.
- De totstandkoming van het maatregelenpakket is grotendeels afhankelijk van het beschikbaar komen van externe middelen. Als de middelen niet beschikbaar komen, blijft het Masterplan beperkt tot een mooi voornemen en dat er geen enkele maatregel wordt uitgevoerd, ook niet in de drukke weekenden en feestdagen. De geloofwaardigheid van de partijen komt daardoor onder druk te staan.

- De besluitvorming is afhankelijk van 2 gemeenteraden die verschillend kunnen beslissen over het principeplan en later over het Masterplan.
- De gemeenteraadsverkiezingen van maart 2022 kunnen zorgen voor een verandering van standpunten ten aanzien van de scenariokeuze en daarmee in een laat stadium zorgen voor eventuele aanpassingen in het Masterplan.
- Het is mogelijk dat voor het afsluiten van één of meer parkeerplaatsen van Natuurmonumenten aanvullende besluitvorming door de gemeente Rheden nodig is. Ditzelfde geldt voor de invoering van betaald parkeren op parkeerplaatsen van Natuurmonumenten. Beide items zijn onderwerp van nadere studie. De resultaten hiervan zullen worden verwerkt in het Masterplan Veluwezoom.

2. Kanttekeningen voor Rozendaal

Bij de uitwerking van het Masterplan Veluwezoom gelden voor Rozendaal nog 2 extra kanttekeningen waar aandacht voor moet blijven:

a. Indien er parkeerplaatsen gesloten gaan worden op de Posbank en Natuurmonumenten er voor gaat kiezen om betaald parkeren in te gaan voeren kan dat een waterbedeffect opleveren op het parkeren in Rozendaal. De parkeerplaatsen van het Geldersch Landschap kunnen drukker worden, alsmede kan het parkeren in het dorp toenemen.
b. Ons aandeel in het Masterplan blijft op voorhand beperkt tot de toegezegde € 35.000. Het meebetalen aan de uitvoering van vervolgmaatregelen overwegen wij alleen als deze direct voordelen opleveren voor onze inwoners.

Essentieel in het beheersen van deze risico's is transparantie in het proces en de doorlopen stappen, heldere communicatie, bestuurlijke betrokkenheid, tijdig nemen van besluiten en het serieus wegen van inbreng. Dit geldt zowel voor de samenwerkende partijen als de omgeving. Veel belangengroepen die hebben meegedaan aan de sessies die hebben geleid tot de eerdere scenario's hebben aangegeven zich niet achter scenario D te kunnen scharen en vooralsnog niet mee te willen werken aan de uitwerking ervan tot een Masterplan. Daarom heeft met de belangengroepen geen inhoudelijk overleg plaatsgevonden over het nu voorliggende Principeplan. Bij het college zijn de standpunten over de scenario's van partijen die niet betrokken zijn bij de eerdere planvorming tot op heden niet bekend.

Wat gaan we daarvoor doen?

Voordat de stap naar een Masterplan kan worden gemaakt, moet duidelijk zijn in welke richting het gebied zich zal ontwikkelen. Naar aanleiding van uw amendement van oktober 2021 heeft het college daarom gekozen voor de uitwerking van scenario D tot het voorliggende Principeplan, zodat het gesprek over de uitwerking van dit scenario tijdig met uw Raad kan worden gevoerd.

Het Principeplan

In het Principeplan is een brede vertaling van de door uw Raad gepresenteerde hoofdlijnen voor scenario D. Het Principeplan heeft een aantal belangrijke (ruimtelijke) kenmerken:

- De wegen in het plangebied zijn in principe geopend voor gemotoriseerd verkeer (de weg naar de brandtoren is alleen toegankelijk voor gemotoriseerd verkeer met ontheffing);

- Tijdens weekenden en feestdagen in de periode 1 april t/m 31 oktober is het voor motorvoertuigen onmogelijk om rondjes te rijden door het gebied. Hiervoor wordt een aantal afsluitingen in het gebied gerealiseerd.
- Een aantal parkeerplaatsen in het gebied rond de Posbank wordt gehandhaafd en zal in de hiervoor genoemde periode bereikbaar zijn.
- Een aantal parkeerplaatsen zal niet bereikbaar zijn, met name omdat deze eigendom zijn van Natuurmonumenten en op de nominatie staan om te worden afgesloten en verwijderd.
- De afsluitingen in de genoemde periodes zullen worden ingepast bij de parkeerplaats Beekhuizen, het Paviljoen en Lappendeken en de weg Bovenallee richting Beekhuizen.
- De Kluizenaarsweg en het Rozendaalseveld blijven toegankelijk voor gemotoriseerd verkeer
- Om verkeersoverlast in het Nationaal Park tijdens de weekenden en feestdagen (van 1 april t/m 31 oktober) te voorkomen wordt een elektronisch parkeerverwijssysteem gerealiseerd. Om de hoeveelheid verkeer te reguleren, kan dit systeem eventueel worden uitgebreid met een dynamisch toegangssysteem met fysieke afsluitingen (bv slagbomen) voor (delen van) het Nationaal Park Veluwezoom.
- Op regionaal niveau wordt ingezet op het opvangen van het gemotoriseerd verkeer en het spreiden van de bezoekers en doelgroepen.
- Het Bezoekerscentrum van Natuurmonumenten, het voormalige manageterrein en het Landgoed Heuven worden aangepast en opnieuw ingericht.
- De verbinding tussen station Rheden en het Bezoekerscentrum van Natuurmonumenten wordt verbeterd
- De nieuwe situatie wordt na twee jaar geëvalueerd
- In het Masterplan zal aandacht worden besteed aan de ecologische situatie en zal worden stilgestaan bij de gevolgen van het gekozen scenario voor de natuurwaarden

a) Planning

Het vervolgtraject is het opstellen van het Masterplan + uitvoeringsprogramma en deze zal 5 juli 2022 aan uw raad worden voorgelegd ter vaststelling.

b) Evaluatie

Na 2 jaar zal met name ten aanzien van de verkeersveiligheid en effect op de natuur een evaluatie plaatsvinden. Hierbij dient opgemerkt te worden dat een evaluatie na 2 jaar ten aanzien van de natuur wel erg kort is. We maken hiervoor gebruik van externe deskundigen om te bezien of hier een oplossing voor te vinden is, als die er al is.

c) Participatie en communicatie

Tijdens de eerste fase van het project hebben belangengroepen op verschillende manieren meegesproken bij de totstandkoming van de scenario's A, B, C en C+. Naar aanleiding van de behandeling van deze scenario's in de vergadering van uw Raad in november 2021, hebben de meeste belangengroepen die zitting hebben in de klankbordgroep te kennen gegeven niet te willen meepraten bij de uitwerking van scenario D. Het college ziet zich daarom helaas genoodzaakt om het Masterplan op te stellen zonder inbreng van de klankbordgroep.

Voorafgaand aan de besluitvorming over het Principeplan zal de leden van de klankbordgroep nogmaals worden gevraagd of zij willen meepraten over de uitwerking van de maatregelen in het Masterplan. Mochten de leden van de klankbordgroep aangeven alsnog te willen meepraten over (delen van) het Masterplan, dan zal dit in het proces worden ingepast. Voor een bijdrage uit de Regiodeal is participatie essentieel. Het is dus een risico dat we de gelden mislopen omdat er geen of onvoldoende participatie kan plaatsvinden.

De colleges zal, voorafgaand aan de besluitvorming over het Masterplan en uitvoeringsprogramma, inventariseren hoe het opgenomen maatregelenpakket valt onder de bewoners van Rozendaal en Rheden. Over de wijze waarop deze inventarisatie plaats vindt wordt nog advies gevraagd. Dit kan dan fungeren als alternatief voor een participatietraject, zodat we alsnog aan de Regiodeal kunnen duidelijk maken dat er participatie heeft plaatsgevonden. De uitkomsten van deze inventarisatie kunnen dan worden meegenomen in de besluitvorming van uw Raad op (uiterlijk) 5 juli 2022.
Over het besluit op dit voorstel zal via de gebruikelijke gemeentelijke kanalen worden gecommuniceerd. Daarnaast informeren wij de in het proces betrokken partijen. Het gaat daarbij onder andere om de leden van de klankbordgroep en de deelnemers aan de bijeenkomsten in juni 2021. Het besluit wordt ook opgenomen op onze website.

Wat mag het kosten?
Los van het voorgaande kan uit het scenario-onderzoek al wel worden geconcludeerd dat met de uitvoering van het Masterplan ongeveer in totaal 6,2 miljoen euro gemoeid zal zijn.

Voor de financiering van de realisatie van het Masterplan komen uiteindelijk meerdere dekkingssporen in aanmerking:

- De opdrachtgevers: (Natuurmonumenten en de gemeenten Rheden en Rozendaal)
- Overige subsidies en bijdragen
- Investeringen van overige betrokken overheden (waaronder de Provincie Gelderland) en instanties (eigenaren, marktpartijen enz)
- Regiodeal Veluwe

De gemeenten Rheden en Rozendaal zullen in het kader van het Masterplan bezien in welke onderdelen van het plan zij zelf voor financiering zullen zorgdragen. In ieder geval zullen de gemeenten bijdragen aan de cofinanciering van de Regiodeal Veluwe. Dit is voor Rozendaal de maximale bijdrage van € 35.000. Indien de financiering beperkt blijft tot de regiodeal inclusief de bestaande co-fonanciering dan kan in ieder geval een basispakket aan maatregelen worden gerealiseerd dat tegemoet komt aan de kern van scenario D inclusief een parkeer- en routeinformatiesysteem.

Regiodeal Veluwe
De uitwerking van sceanario D naar het Principeplan Veluwezoom heeft een extra inspanning gevraagd en de hiervoor extra kosten ad.€ 30.000,- worden gedekt uit de extra bijdrage die toegezegd is door de Regiegroep van de Regiodeal.

Een belangrijke subsidievoorwaarde is dat deze uiterlijk in 2024 moet worden besteed. Het geld vanuit de Regiodeal zorgt daarmee in ieder geval voor een dekking van de basismaatregelen uit het Masterplan

Oorspronkelijk diende de subsidieaanvraag voor de Regiodeal voor eind 2021 te worden ingediend. Op verzoek van de colleges van Rheden en Rozendaal is hiervoor door de Regiegroep Regiodeal Veluwe uitstel verleend; de subsidie dient uiterlijk in het tweede kwartaal van 2022 te worden aangevraagd. Het college van de gemeente Rheden zal (mede namens de gemeente Rozendaal) voor de uitvoering van de maatregelen een subsidieaanvraag indienen. De subsidie vanuit de Regiodeal is een subsidie die uiterlijk in 2024 moet worden besteed en die alleen kan worden besteed aan maatregelen die bijdragen aan het behalen van de doelen van de Regiodeal (o.a. bestemmingsmanagement en natuurversterking). De aanvraag zal pas worden ingediend nadat het Masterplan door uw Raad is vastgesteld. Besluitvorming over het Masterplan door uw Raad is daarom formeel in het tweede kwartaal van 2022 vereist. Omdat de raad van Rozendaal pas op 5 juli bijeenkomt zullen we de Regiegroep Regiodeal vragen hiermee in te stemmen en ons de ruimte te bieden om deze datum te hanteren. De aanvraag door Rheden kan voor die tijd plaatsvinden.

Omdat de uitvoeringstermijn van de subsidiegebonden onderdelen van het project door dit besluitvormingstraject korter wordt dan aanvankelijk was voorzien, zullen, tussen februari en de besluitvorming over het Masterplan door uw Raad in juli, in het tweede kwartaal al de nodige voorbereidingen in gang worden gezet voor de uitvoering. Het gaat dan om de voorbereiding van de gemeente Rheden om de bestemmingsplanwijziging die nodig is op landgoed Heuven en voorbereiding van de diverse uitvoeringsprojecten rond het bezoekerscentrum en parkeervoorzieningen op te starten. In deze fase zullen echter geen onomkeerbare stappen worden gezet.

Natuurmonumenten
Ook Natuurmonumenten zal bijdragen aan het realiseren van (onderdelen van) het Masterplan. Daarbij valt te denken aan investeringen in de ontvangstlocatie (Bezoekerscentrum Natuurmonumenten) en de parkeervoorzieningen.

Het college van burgemeester en wethouders,

Boele Boelens,
gemeentesecretaris

Ester Weststeijn,
burgemeester

Bijlage(n)
1. Principeplan Veluwezoom